

RAPPORT

Quick scan flora en fauna Drijvend Zonnepark Bergerden

Klant: Coöperatie Lingewaard Energie

Referentie: P&SBD8307-102-100R001F01

Versie: 01/Final

Datum: 17 augustus 2015

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Postbus 80007
5600 JZ Eindhoven
Netherlands
Rivers, Deltas & Coasts
Trade registration number: 56515154

+31 88 348 42 50 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Quick scan flora en fauna Drijvend Zonnepark Bergerden

Ondertitel: Quick scan FF-wet Zonnepark Bergerden
Referentie: P&SBD8307-102-100R001F01
Versie: 01/Final
Datum: 17 augustus 2015
Projectnaam: ROB Drijvend Zonnepark
Projectnummer: BD8307-102-100
Auteur(s): J.A.A. de Rooij

Opgesteld door: Geoffrey de Rooij

Gecontroleerd door: B.J.H.M. Possen

Datum/Initialen: 13 augustus 2015

Goedgekeurd door: Rinus Hoogslag

Datum/Initialen: 13 augustus 2015

Classificatie

Project gerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The quality management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001, ISO 14001 and OHSAS 18001.

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Leeswijzer	3
1.4	Werkwijze	3
2	Ligging en beschrijving van het plangebied	5
3	De voorgenoemen activiteit	8
4	Beschermde flora en fauna	9
4.1	Vaatplanten	9
4.2	Zoogdieren	9
4.3	Reptielen & amfibieën	10
4.4	Vissen	10
4.5	Broedvogels	11
4.6	Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	12
4.7	Samenvatting beschermde flora en fauna	12
5	Effecten	13
6	Conclusies en aanbevelingen	14
	Bronvermelding	15

Bijlagen

Beknopt overzicht wettelijk kader flora- en faunawet

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In de bestaande bergingsvijver van tuinbouwgebied Bergerden, in de gemeente Lingewaard, is Lingewaard Energie voornemens een zonnepark te realiseren dat drijft op het water. Realisatie van het drijvend zonnepark Bergerden (hierna: het project) zou kunnen leiden tot schade aan beschermde flora en fauna op en rond de bestaande bergingsvijver. Om meer duidelijkheid te verschaffen over voorkomende beschermde flora en fauna en het optreden van negatieve effecten in het kader van de Flora- en faunawet is voorliggende quick scan uitgevoerd, in de vorm van een bureaustudie met verkennend veldbezoek. Hierbij zijn openbare gegevens geraadpleegd van onder meer telmee.nl (NDDF, 2005-2015).

1.2 Doel

Doel van deze quick scan is het voorkomen van de wettelijk beschermde plant- en diersoorten binnen de invloedssfeer van het project inzichtelijk te maken. Er wordt beoordeeld of overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet aan de orde is en of negatieve effecten gemitigeerd danwel gecompenseerd dienen te worden. Verder wordt aangegeven of er aanvullend onderzoek nodig is naar strenger beschermde soorten en of er een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig is. Dit rapport kan dienen als één van de bijlagen bij een eventuele aanvraag van een ontheffing op de Flora en faunawet.

1.3 Leeswijzer

De ligging en kenmerken van het plangebied worden besproken in hoofdstuk 2. De voorgenomen plannen worden toegelicht in hoofdstuk 3. De inschatting van mogelijk voorkomende beschermde soorten in en nabij het plangebied is opgenomen in hoofdstuk 4. De effecten van de beoogde ingreep worden per soortgroep beschreven in hoofdstuk 5. Hoofdstuk 6 geeft een eindconclusie en gaat in op de noodzaak voor een ontheffing, aanvullende mitigerende maatregelen en eventueel vervolgonderzoek naar aanwezigheid van beschermde soorten in het gebied waar het project is voorzien. Bijlage 1 geeft een beknopt overzicht van het wettelijk kader van de Flora- en faunawet.

1.4 Werkwijze

Om na te gaan wat het belang van het plangebied is voor beschermde soorten, is het volgende stappenplan gevolgd:

Stap 1. Inventarisatie van het plangebied en bronnenonderzoek

Om een indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde natuurwaarden in het plangebied, is gebruik gemaakt van openbaar toegankelijke verspreidingsgegevens. In deze openbare databases zitten zowel historische als actuele verspreidingsgegevens die verzameld zijn via allerlei kanalen, zoals individuele waarnemers, RAVON, SOVON en de Zoogdierverseniging.

Verder is een verkennend veldbezoek gebracht op 29 juli 2015, waarbij gericht gekeken is naar de aanwezigheid van geschikte habitats voor beschermde soorten. Het veldbezoek geeft een goed beeld

van de potentie van het plangebied voor soorten die mogelijk op grond van de beschikbare gegevens in de omgeving voorkomen. Er is dus niet primair gezocht naar de aanwezigheid van beschermde soorten; dat moet afhankelijk van de soort in verschillende perioden van het jaar gebeuren.

De mogelijk aanwezige beschermde soorten zijn dus vastgesteld op basis van bureauonderzoek, een habitatgerichte veldinventarisatie en algemene ecologische kennis.

Stap 2. Vaststelling van de effecten

Om vast te stellen of de realisatie van het project effect heeft op beschermde plant- en diersoorten is een beknopte analyse gemaakt van het plan in relatie tot de leefwijze van mogelijk voorkomende beschermde soorten in het plangebied.

Stap 3. Beschrijving van de effecten

Door de resultaten van stap 1 en stap 2 te toetsen aan de gevolgen van het voorgenomen project zijn de mogelijke effecten van het voorgestelde plan op de aanwezige beschermde plant- en diersoorten inzichtelijk gemaakt.

Stap 4. Voorstellen van mitigerende maatregelen

In deze stap wordt aangegeven of (beschermde) soorten schade oplopen als gevolg van het uitvoeren van het plan of de daaruit voortvloeiende nieuwe situatie. Waar inderdaad beschermde soorten schade oplopen zijn voorstellen en aanbevelingen gedaan om de negatieve effecten op deze soorten te voorkomen of beperken (mitigeren). Als de schade niet volledig te beperken is, zijn indien nodig voorstellen tot compensatie gedaan. Deze voorstellen en aanbevelingen kunnen worden meegenomen in het planproces voor het definitief ontwerp. Daarnaast zijn er aanbevelingen gedaan voor eventuele vervolgonderzoeken. Deze zijn nodig als er gereede twijfel is over het al dan niet voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Bij restschade en dus compensatie bij zwaarder beschermde soorten is een ontheffing op de Flora- en faunawet noodzakelijk.

2 Ligging en beschrijving van het plangebied

Het beoogde drijvende zonnepark is gepland ter plaatse van het bestaande gietwaterbassin, op de hoek van de Hedera en de Azalealaan, binnen het tuinbouwgebied Bergerden in de gemeente Lingewaard. Het plangebied heeft een oppervlakte van circa 2,75 hectare. De regionale ligging en de situering van het plangebied zijn weergegeven in onderstaande figuren.

Figuur 2.1: Ligging van het plangebied regionaal (links) en lokaal (rechts), afgebakend door de rode lijn (bron kaartmateriaal: Google Maps).

De gemeente Lingewaard is van oudsher een belangrijk tuinbouwgebied. De Rijksoverheid heeft een gebied tussen Bommel en Huissen, gelegen nabij de A15, aangewezen als glastuinbouwconcentratiegebied. Het glastuinbouwgebied Bergerden maakt onderdeel uit van dit concentratiegebied. Het bassin betreft thans de centrale voorziening van gietwater voor de tuinders binnen het tuinbouwgebied.

Het plangebied kenmerkt zich door de aanwezigheid van een rechthoekige bergingsvijver, die wordt omgeven door tuinbouwkassen. Bovendien wordt de bergingsvijver omringd door een heldere, brede sloot. De plas werd op de dag van het veldbezoek (29 juli) volop gebruikt door rustende grauwe ganzen. Onderstaande figuren (2.2 t/m 2.4) geven een indruk van het plangebied.

Figuur 2.2: de bergingsvijver, met daarin aanwezig honderden grauwe ganzen.

Figuur 2.3: de sloot die de bergingsvijver omringt. Dit is op het oog een goed leefgebied voor vissen.

Figuur 2.4: het inlaatwerk van de bergingsvijver.

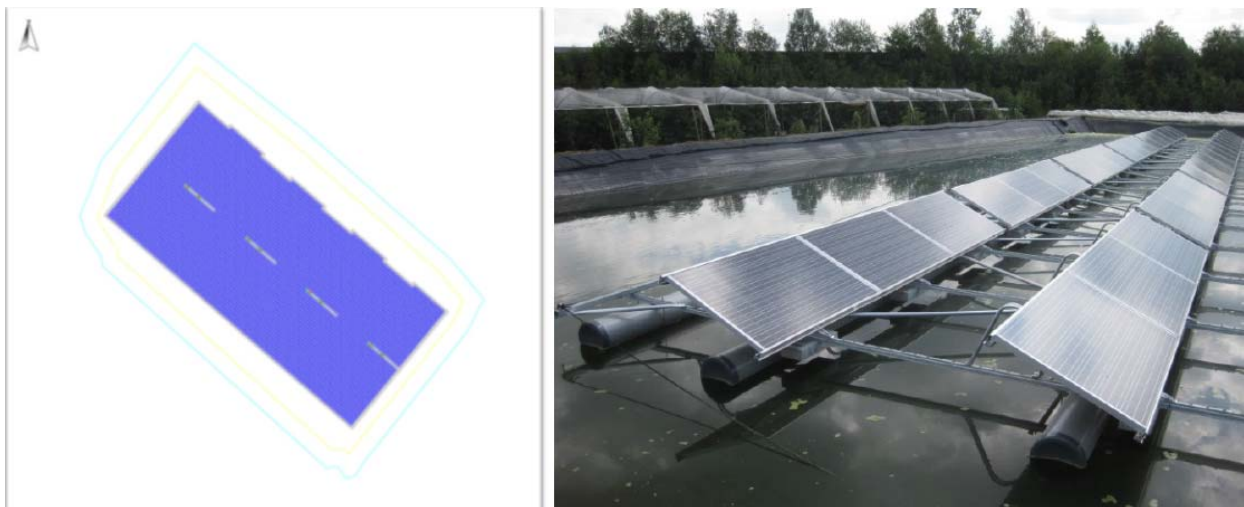

3 De voorgenomen activiteit

Het drijvend zonnepark is gepland ter plaatse van het bestaande gietwaterbassin, op de hoek Hedera – Azalealaan, binnen het tuinbouwgebied Bergerden.

Het Gietwaterbedrijf Bergerden BV, beheerder van het gietwaterbassin, stelt het bassin ter beschikking voor de realisatie van het zonnepark. Het bassin vormt een rechthoek met een oppervlak van 130 x 212 meter. De diepte van het bassin bedraagt circa 15 meter. Het betreft een zogenaamd infiltratiebassin, het bassin staat in verbinding met het diepe grondwater. Het waterniveau in het bassin wordt door bemaling vrijwel constant gehouden. Het gebruik van het gietwaterbassin voor het drijvende zonnepark betreft een nevenfunctie, omdat na realisatie van het zonnepark de huidige functie (gietwatervoorziening tuinbouw) behouden blijft.

Het drijvend zonnepark in het tuinbouwgebied Bergerden zal bestaan uit zonnepanelen die worden gemonteerd op een onderconstructie die drijft op het gietwaterbassin. Het drijvend zonnepark zal bestaan uit maximaal 6.150 zonnepanelen, welke gefaseerd worden geplaatst. In de eerste fase worden 1.520 zonnepanelen (40 rijen van 38 zonnepanelen) geïnstalleerd. Figuur 3.1 geeft een impressie van het ontwerp van het zonnepark.

Figuur 3.1: impressie van het beoogde zonnepark in eindfase (linker afbeelding) en een voorbeeld van een drijvend zonnepark in Veghel, Noord-Brabant (rechter afbeelding).

De werkzaamheden kunnen leiden tot verstoring en vernieling van leefgebied van al dan niet strenger beschermde flora en fauna in de aanlegfase. Hierbij worden de aardwallen mogelijk ingericht als werkstroken. Daarnaast wordt een deel van de waterbodembodem van de bergingsvijver verduisterd door de drijvende zonnepanelen. Om effecten te kunnen bepalen is in hoofdstuk 4 aangegeven welke strenger beschermde plant- en diersoorten voorkomen in het plangebied en de directe omgeving.

4 Beschermde flora en fauna

Op basis van het uitgevoerde terreinbezoek en raadpleging van openbare verspreidingsgegevens is bepaald welke strenger beschermde planten en dieren in het studiegebied verwacht mogen worden. In bijlage 1 is het wettelijk kader van de Flora en faunawet beknopt toegelicht, onder meer de diverse beschermingsniveaus (tabel 1 t/m 3). De bevindingen worden hieronder per soortgroep behandeld.

4.1 Vaatplanten

Er zijn tijdens het veldbezoek geen strenger beschermde plantensoorten aangetroffen. Gelet op het kleiige en voedselrijke milieu ligt dit ook niet voor de hand. Er is sprake van een veelal voedselrijk en gestoord milieu, met een dominante aanwezigheid van grote brandnetel en grote zuringsoorten. Plaatselijk gaf de vegetatie een rustiger beeld, met het voorkomen van wilde peen en Jacobskruiskruid, in het bijzonder ter hoogte van het inlaatwerk.

Geraadpleegde (grove) verspreidingsgegevens wijzen op het voorkomen van wilde marjolein, rapunzelklokje, lange ereprijs en veldsalie (allen tabel 2; middelzwaar beschermd) in de omgeving van het plangebied. Dit zijn typische stroomdalplanten van dynamische, zandige riviermilieus. Deze habitats worden in het plangebied niet gevonden. Voorkomen van strenger beschermde plantensoorten kan op basis van het veldbezoek en bureaustudie uitgesloten worden.

Er komen geen strenger beschermde vaatplanten voor in het plangebied.

4.2 Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen strenger beschermde zoogdieren of sporen daarvan waargenomen. Gelet op de glastuinbouwfunctie van het plangebied en de omgeving zijn die ook amper te verwachten. Kleine zoogdiersoorten, zoals wezel, hermelijn en bunzing (tabel 1; licht beschermd) zijn mogelijk wel aanwezig.

Geraadpleegde verspreidingsgegevens wijzen op het voorkomen van bever (tabel 3/bijlage IV Habitatrichtlijn, zeer streng beschermd), waterspitsmuis (tabel 3; streng beschermd) en diverse vleermuissoorten (tabel 3/bijlage IV Habitatrichtlijn, zeer streng beschermd) in de regio. Voor bever en waterspitsmuis zijn geen geschikte habitats aanwezig, bijvoorbeeld in de vorm van wilgenbossen en ruige oevervegetaties. Voorkomen van deze soorten kan, nog afgezien van afwezigheid van sporen in het veld, uitgesloten worden.

Ten aanzien van vleermuizen zijn geen gebouwen en bomen aanwezig die zouden kunnen voorzien in vaste paar- en verblijfplaatsen. De bergingsvijver zou wel dienst kunnen doen als foerageergebied voor vleermuizen. Echter, er mag worden aangenomen dat het omringende kassengebied tussen zonsondergang en zonsopgang zoveel licht uitstoot, dat de functie van de bergingsvijver als foerageergebied te verwaarlozen valt.

Er komen geen strenger beschermde zoogdiersoorten voor in het plangebied.

4.3 Reptielen & amfibieën

Er zijn tijdens het veldbezoek geen reptielen en amfibieën waargenomen. Voor reptielen zijn bovendien geen habitats aanwezig in de vorm van structuurrijke vegetatie met zandige open plekken.

Geraadpleegde verspreidingsgegevens geven bovendien aan dat er geen reptielen voorkomen in dit deel van het rivierkleilandschap. Wel wordt melding gemaakt van diverse strenger beschermde amfibiesoorten, zoals rugstreeppad, poelkikker en kamsalamander, allen soorten van tabel 3.

Er komt oppervlaktewater voor in het plangebied. Dit water is 15 meter diep, kent over het algemeen steile oevers, en wordt zodoende vrijwel ongeschikt bevonden voor amfibieën. Mogelijk spelen de oevers nog een rol in de voortplantingstijd, maar gelet op het grote aantal ganzen en de onnatuurlijke, steile vormgeving van de oevers wordt deze functie verwaarloosbaar geacht. Omringende sloten zijn echter uitstekend geschikt voor vooral algemene amfibiesoorten, zoals bruine en groene kikker en kleine watersalamander. Gebruik van deze sloten door amfibieën ligt daarom meer voor de hand dan gebruik van (delen van) de bergingsvijver.

Strenger beschermde soorten, zoals de kamsalamander en poelkikker (beiden tabel 3/Bijlage IV Habitatrichtlijn), zijn alleen bekend in poelen langs Neder-Rijn, het Pannerdensch Kanaal en de Waal. Min of meer hetzelfde geldt voor de rugstreeppad, die gebruik maakt van dynamische pioniermilieus met veel (al dan niet tijdelijke) ondiepe wateren, zoals terreinen rond steenfabrieken en dynamische uiterwaarden. Deze omstandigheden zijn niet aanwezig in het plangebied, waardoor er geen sprake is van geschikte leefgebieden voor strenger beschermde amfibiesoorten die in de regio voorkomen. Voorkomen van strenger beschermde herpetofauna kan op voorhand uitgesloten worden voor wat betreft de locatie van het drijvende zonnepark.

Er komen geen strenger beschermde amfibieën en reptielen voor in het plangebied.

4.4 Vissen

Er komt oppervlaktewater voor in het plangebied. Dit water is 15 meter diep, kent een onnatuurlijk profiel en wordt hierdoor nagenoeg ongeschikt bevonden voor de bekende strenger beschermde vissoorten, die vooral in ondieper water met veel waterplanten en weinig meststoffen leven. Vanwege de grote diepte zullen waterplanten goeddeels afwezig zijn, met uitzondering van een smalle oeverstrook. Zodoende spelen de oevers wellicht nog een rol in de voortplantingstijd, maar gelet op het grote aantal rustende watervogels en de onnatuurlijke, steile vormgeving van de oevers en afwezigheid van waterplanten wordt deze functie afwezig geacht.

Omringende sloten zijn echter uitstekend geschikt voor de in de Betuwe bekende strenger beschermde vissoorten, zoals kleine modderkuiper (tabel 2, middelzwaar beschermd) en bittervoorn (tabel 3; streng beschermd). Hierin staat helder water met verspreide plukken met waterplanten, zie figuur 4.1. Deze sloten maken echter geen deel uit van het beoogde plangebied.

Figuur 4.1: de sloten rond de bergingsvijver zijn helder en plaatselijk rijk aan waterplanten.

Er komt geen geschikt leefgebied van strenger beschermde vissoorten voor ter hoogte van het geplande drijvende zonnepark.

4.5 Broedvogels

Het plangebied bestaat uit open, waterrijk gebied met plaatselijk ruige oevers, zonder dat er sprake is van een goed ontwikkelde oevervegetatie. Bomen en struiken zijn afwezig in het plangebied. Verder is er gedurende de nacht sprake van een sterk verlichte situatie. Het plangebied biedt op basis van aanwezige begroeiing zeker nestgelegenheden voor veel algemene broedvogels van water en open terreinen (kievit, blauwe reiger), maar de onnatuurlijke situatie ten aanzien van verlichting zou er op kunnen duiden dat het plangebied niet intensief door broedvogels wordt gebruikt. Wel is tijdens het veldbezoek gebleken dat het plangebied overdag als rustplaats wordt gebruikt door ganzen. Het gaat hoogst waarschijnlijk om verwilderde lokvogels, die hier als stand- en broedvogel voorkomen. Daarbij is het zeker mogelijk dat er ook broedgevallen van deze soort kunnen voorkomen in het plangebied, omdat de soort steeds vaker in Nederland broedt.

Er zijn geen indicaties van vogels met jaarrond beschermde nesten gesignaleerd in het plangebied, zoals buizerd, sperwer, gierzwaluw en oeverzwaluw. Geschikte broedplaatsen ontbreken.

Het plangebied is mogelijk van belang voor vogels met niet-jaarrond beschermde nesten (ganzen en vogels van weidse, open terreinen). Er zijn geen jaarrond beschermde vogelnesten aangetroffen.

4.6 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn er geen geschikte leefgebieden van strenger beschermde ongewervelden aangetroffen. Gezien de huidige functie van dat water en de niet natuurlijke vormgeving van het waterprofiel is het voorkomen van strenger beschermde libellen en overige ongewervelden redelijkerwijs uit te sluiten.

Het plangebied is niet van belang voor strenger beschermde ongewervelden.

4.7 Samenvatting beschermde flora en fauna

Onderstaande tabel geeft in een oogopslag weer welke beschermde soorten en soortgroepen mogelijk danwel waarschijnlijk gebruik maken van het plangebied.

Tabel 4.1: Overzicht mogelijk aanwezige zwaarder beschermde soorten in het plangebied.

Soortgroep	FFwet Tabel 2+3 en/of Bijlage IV HR-soorten
Vaatplanten	Nvt.
Zoogdieren	Nvt.
Reptielen & amfibieën	Nvt.
Vissen	Nvt.
Broedvogels	Ja , broedvogels van water en open terrein, zonder jaarrond beschermd nest, broeden mogelijk op de aarden wallen rond de bergingsvijver.
Ongewervelden	Nvt.

5 Effecten

Behoudens broedvogels zonder jaarrond beschermd nest zijn er ter plaatse van het beoogde zonnepark geen strenger beschermde soorten aangetroffen dan wel te verwachten.

Tijdens het broedseizoen (ongeveer van maart t/m juli, soms met een uitloop in begin augustus) kunnen algemene broedvogels en hun nesten verstoord en vernield worden, als de aarden wallen rond de bergingsvijver betreden worden met materieel, in het kader van plaatsing van de zonnepanelen. Realisatie van het Drijvend Zonnepark Bergerden staat gepland voor het 1^e kwartaal 2016, nog voor het broedseizoen van 2016.

6 Conclusies en aanbevelingen

Het plangebied is alleen van belang voor algemene broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten. Aanbevolen wordt om uitsluitend tussen zonsopgang en zonsondergang werkzaamheden uit te voeren, in de periode van augustus tot en met februari. Zo worden broedende vogels niet verstoord.

Verder is er op basis van de bevindingen van deze quick scan geen aanvullend onderzoek nodig. Daarnaast is er logischerwijs geen ontheffing op de Flora- en faunawet nodig, en kunnen de werkzaamheden zonder goedgekeurde gedragscode worden uitgevoerd.

Bronvermelding

- NDFF, www.telmee.nl, periode 2009 t/m 2015;
- Royal HaskoningDHV BV, Ruimtelijke onderbouwing Drijvend Zonnepark Bergerden, juni 2015, Nijmegen;

Bijlagen

Beknopt overzicht wettelijk kader flora- en faunawet

De natuurwetgeving in Nederland kent twee sporen: de soortenbescherming en de gebiedsbescherming. De bescherming van natuur is onder andere geregeld via de Flora- en faunawet (soortbescherming), de Natuurbeschermingswet 1998 (bescherming van gebieden en leefgebieden van soorten) en de Boswet (houtopstanden buiten de bebouwde kom). Daarnaast is bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vastgelegd in de provinciale Verordening Ruimte. In deze wetten en de Verordening Ruimte zijn naast het nationaal natuurbeschermingsbeleid ook tal van internationale verdragen en richtlijnen verankerd, zoals: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Conventionie, Conventie van Bonn en CITES.

In dit rapport is primair getoetst aan de Flora- en faunawet. Daarom wordt hieronder alleen deze wet kort toegelicht.

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet richt zich op de bescherming van in het wild levende planten en dieren. De Flora- en faunawet beschermt, naast de zeldzame en bedreigde soorten, ook de algemenere soorten die van nature in Nederland voorkomen. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen (artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet):

- Het is verboden planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- Het is verboden (beschermde) dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9);
- Het is verboden dieren opzettelijk te verontrusten (artikel 10);
- Het is verboden nesten, holen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaats te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11);
- Het is verboden eieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (artikel 12).

Ruimtelijke ingrepen kunnen leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen. De wet gaat hierbij uit van het *nee, tenzij-beginsel*. Dit houdt in dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten en dieren verboden zijn. Slechts onder strikte voorwaarden zijn afwijkingen van de verbodsbepalingen mogelijk. Hierbij moet gekeken worden of de werkzaamheden kunnen worden aangepast, zodat deze niet of minder schadelijk zijn. Bij overtreding van de verbodsbepalingen dient ontheffing aangevraagd te worden bij het Ministerie van Economische Zaken.

In februari 2005 is via een AMvB het ontheffingenbeleid van de Flora- en faunawet aangepast. Het beschermingsregime varieert afhankelijk van de status van de soort. Er wordt gewerkt in drie tabellen met soorten. De eerste tabel betreft algemene beschermde soorten. Bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt voor deze soorten een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld behalve de algemene zorgplicht (art 2 FF-wet). Voor soorten van tabel 2, zeldzame soorten (en alle vissen die niet onder de Visserijwet vallen), geldt bij kleinschalige ruimtelijke ontwikkeling en of inrichting een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12 mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Indien niet met een gedragscode kan worden gewerkt, zal ook voor tabel 2 soorten een ontheffing aangevraagd moeten worden. Voor soorten van tabel 3 kan bij ruimtelijke ontwikkeling- en inrichting niet gewerkt worden met een gedragscode en is bij overtreding van een verbodsbepaling een ontheffing nodig. Tot tabel 3 behoren alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn aangevuld met soorten die in Nederland kwetsbaar en zeldzaam zijn. Voor vogels geldt een aparte beschermingsstatus. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Rijkswaterstaat beschikt over een gedragscode voor bestendig beheer en onderhoud en kleine projecten (Rijkswaterstaat 2010). Dit project valt hier niet onder, maar de gedragscode kan wel als leidraad dienen bij de werkzaamheden. Daarnaast is van een aantal soorten,

dat elk jaar hetzelfde nest gebruiken en niet goed in staat zijn zelf een nest te bouwen, het nest jaarrond beschermd.

Een ontheffingsaanvraag voor soorten van tabel 2 kent een lichte toets, namelijk: de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (op landelijk niveau). Voor tabel 3 soorten moet er bovendien geen alternatief voor de ingreep bestaan en wordt getoetst aan de gunstige staat van instandhouding op lokaal niveau. Voor soorten van tabel 3 die voorkomen in de Bijlage IV van de Habitatrichtlijn gelden enkel de belangen die zijn genoemd in art. 16 van de Habitatrichtlijn. Voor het verstoren van broedvogels bij ruimtelijke ontwikkelingen en het verwijderen van jaarrond beschermde nesten is slechts ontheffing mogelijk indien een project een belang dient, genoemd in art. 9 van de Vogelrichtlijn: openbare veiligheid of volksgezondheid, of de bescherming van flora en fauna. Het zoveel mogelijk voorkomen van schade aan flora en fauna door het treffen van mitigerende maatregelen is voor het verkrijgen van een ontheffing een voorwaarde.

Ongeacht vrijstelling of ontheffing geldt voor alle soorten de zorgplicht zoals beschreven in artikel 2 van de Flora- en faunawet. Deze zorgplicht is van toepassing bij alle dier- en plantensoorten. Op grond hiervan dient iedereen zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.